

การค้าต่างประเทศ

รศ.กมลยา วิวิตเสวี

1. วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาบทนี้แล้ว นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. อธิบายความหมาย “การค้าต่างประเทศ” ได้
2. อธิบายคุณูปการของการค้าต่างประเทศที่มีต่อการเปิดประเทศและความก้าวหน้าของเศรษฐกิจได้
3. อธิบายได้ถึงวิธีดำเนินการค้าต่างประเทศจากคริสตศตวรรษที่ 17 ถึงปัจจุบัน
4. อธิบายได้ถึงโครงสร้างสินค้าส่งออกและนำเข้าของไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันว่าประกอบด้วยสินค้ากลุ่มใด
5. อธิบายได้ถึงชนิดของสินค้าที่ไทยส่งออกและนำเข้าสืบอันดับความสำคัญแรก
6. อธิบายได้ว่าตลาดค้าส่งออกและนำเข้าของไทยประกอบด้วยสินค้าใด
7. อธิบายได้ถึงสภาวะดุลการค้าของไทย
8. อธิบายได้ถึงนโยบายการค้าต่างประเทศของไทยในการแก้ไขสภาวะดุลการค้า
9. อธิบายได้ถึงแนวคิดเขตการค้าเสรี ตลอดจนผลดีและผลเสีย รวมทั้งประเทศไทยทำความตกลง FTA
10. อธิบายได้ถึง ภูมิทัศน์การค้าต่างประเทศของไทยในปัจจุบัน

2. ความนำ

การค้าระหว่างประเทศ (International trade) หมายถึง การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ซึ่งมีนโยบายการค้าระหว่างประเทศของแต่ละประเทศคอยควบคุมกำกับ

ในแง่ประวัติศาสตร์ การค้าระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน โดยเกี่ยวข้องกับการค้าแบบแลกเปลี่ยนสินค้า การค้าแบบสมัยใหม่ (modern trade) เพิ่งจะมีขึ้นเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 17 เมื่อประเทศมหาอำนาจทางทะเลชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก ด้านตะวันตกของทวีปยุโรป ค้นพบเส้นทางเดินเรือมาสู่เอเชียและทวีปใหม่ จากนั้นการค้าระหว่างประเทศรูปแบบใหม่จึงเริ่มขึ้น โดยมีประเทศจีนและอินเดีย เป็นศูนย์กลางสำคัญของการค้าในย่านตะวันออกไกล ในช่วงเวลานี้ประเทศในยุโรป เช่น โปรตุเกส สเปน ฮอลันดา หรือ เนเธอร์แลนด์ ในปัจจุบัน และอังกฤษ ก็ได้ให้กำเนิดแกลัทธิพาณิชย์นิยม (mercantilism) ซึ่งได้นำเอาระบบเงินตราแลกเปลี่ยนสินค้า รวมทั้งการจัดตั้งบริษัทการค้า เช่น บริษัทอีสต์อินเดียดัตช์ อีสต์อินเดีย และอีสต์อินเดีย เบย์ ที่สำคัญคือลัทธิพาณิชย์นิยม ซึ่งประเทศอังกฤษ เนเธอร์แลนด์และฝรั่งเศส กำหนดขึ้นมาเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ มีการตั้งกำแพงภาษีให้สูง รวมทั้งมีการทำสัญญาการค้าแบบผูกขาดกับประเทศอาณานิคมในเอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา โดยให้ทำสัญญาค้าขายเฉพาะกับตนเองในราคาที่ตนกำหนด ผลจากนโยบายการค้าเช่นนี้ได้กระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าจำนวนมาก และสร้างความร่ำรวยมหาศาลให้กับประเทศเหล่านี้ นอกจากนี้ ประเภทของสินค้าที่นำมาค้าขายก็ได้เปลี่ยนแปลงจากวัตถุดิบ มาเป็นสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้น

คริสต์ศตวรรษที่ 19 อาณานิคมของประเทศตะวันตกในทวีปต่าง ๆ เริ่มเป็นอิสระ ความมั่งคั่งของประเทศแม่ได้กระตุ้นประเทศเกิดใหม่เหล่านี้ให้หันมาทำการค้าและสร้างความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ มากขึ้น และยังเรียกร้องให้มีเปิดการค้าแบบเสรี งดการผูกขาดอีกด้วย อย่างไรก็ตามหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศตะวันตกก็ยังปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าของตนด้วยการเบี่ยงเบนการใช้กำแพงภาษีและการผูกขาดมาเป็นมาตรการกีดกันการค้าด้วยการใช้เหตุผลด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ที่เรียกว่า มาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่กำแพงภาษี (non – tariff barriers: **NTBS**) ดังนั้นเมื่อไม่นานมานี้ประเทศต่าง ๆ จึงหันมาเรียกร้องการทำการค้าแบบเสรี (free trade) รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ เพื่อช่วยให้การค้าและการค้าระหว่างประเทศมีความสะดวกมากขึ้น จึงไม่น่าแปลกใจที่จะพบที่มีการจัดเขตการค้าเสรี (free trade area: **FTA**) ในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย

รูปแบบการค้าระหว่างประเทศของโลกที่เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด มิได้เปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเท่านั้น แต่จะเปลี่ยนแปลง “ภูมิทัศน์” ทางการผลิตและบริโภค สังคม การเมืองและประชากรของประเทศไทยอย่างสำคัญ ดังที่จะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

3. การค้าระหว่างประเทศและการเปิดประเทศ

การค้าระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องมีประเทศอื่นเป็นประเทศคู่ค้า การค้าระหว่างประเทศจึงทำให้ประชาชนของแต่ละประเทศมีการเดินทางไปมาติดต่อกัน มีการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าเข้าสู่ดินแดนของกันและกัน การคมนาคมติดต่อในระหว่างอาณาเขตทางการเมืองเช่นนี้ จึงถือว่าเป็นการเปิดประเทศ

การเปิดประเทศสามารถวัดได้ว่ามีขนาดการเปิดประเทศอย่างไรด้วยวิธีการของนักเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ การวัดขนาดของการเปิดประเทศจะพิจารณาจากสัดส่วนของผลรวมของมูลค่าสินค้าส่งออกและมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศ ต่อมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (gross domestic product: **GDP**) ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{ขนาดของการเปิดประเทศ} = \frac{X + M}{GDP} \times 100$$

โดย X = มูลค่าการส่งออกสินค้า

M = มูลค่าการนำเข้าสินค้า

GDP = มูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

(นิธิตา เบญจสมสุทิน และนนุช พันธกิจไพบูรณ์, 2548, 146)

การเปิดประเทศของประเทศไทยที่เป็นรูปแบบการค้าสมัยใหม่ เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2398 รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในเวลานั้นประเทศไทยหรือสยาม ถูกประเทศอังกฤษบังคับทำสนธิสัญญาบาวริง ขายข้าวให้กับอังกฤษ ซึ่งต้องการข้าวไปเลี้ยงอาณานิคมของตนเองในเอเชียอาคเนย์ การค้าของประเทศไทยจึงเปลี่ยนจากการค้าผูกขาดโดยพระคลังสินค้ามาเป็นการค้าเสรี (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2545, 69) ตั้งแต่นั้นมาประเทศไทยก็ได้มีการค้ากับต่างประเทศมา

นับตั้งแต่ประเทศไทยเปิดประเทศทำการค้ากับต่างประเทศ ขนาดของการเปิดประเทศก็มากขึ้นเป็นลำดับ โดยจะเพิ่มจากอัตราการเปิดประเทศตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2500 มาจนถึง ปี พ.ศ. 2543 ที่มีผู้คำนวณไว้คือ ในปี 2500 ขนาดการเปิดประเทศคิดเป็นร้อยละ 38.2 ของ GDP ปี 2514 เท่ากับร้อยละ 30.5 ปี 2519 เพิ่มเป็นร้อยละ 38.6 จากนั้นก็ได้เพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 48.9 50.6 70.4 และ 107.2 ในปี พ.ศ. 2524 2530 2539 และ 2543 ตามลำดับ (นิริฐิตา เบญจมาสุทิน และนนุช พันธกิจไพบูลย์ 2548, 146)

4. สินค้าส่งออกของประเทศไทย

สินค้าส่งออกต่างประเทศของประเทศไทยในระยะเริ่มแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2398 มาจนถึงปี พ.ศ. 2500 มีเพียงไม่กี่ประเภท และส่วนมากเป็นสินค้าขั้นปฐม หรือสินค้าที่เก็บเกี่ยวจากธรรมชาติ ได้แก่ ข้าว ยางพารา ดีบุก และไม้สัก สินค้าเหล่านี้ประเทศไทยส่งออกเป็นปริมาณมากและทำรายได้แก่ประเทศเป็นสัดส่วนมูลค่ามากกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าที่ได้รับจากการส่งออกทั้งหมด

จากปี พ.ศ. 2500 ถึง 2519 สินค้าที่ส่งออกของประเทศไทยยังคงเป็นสินค้าเกษตร แต่มีมากขึ้น ได้แก่ ข้าว ยางพารา ไม้สัก ดีบุก ข้าวโพด ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปอ และใบยาสูบ ปี พ.ศ. 2525 – 2529 เป็นปีที่ประเทศไทยส่งสินค้าอุตสาหกรรมออกขายในต่างประเทศมากขึ้น เป็นต้นว่า สิ่งทอ แผงวงจรไฟฟ้า อัญมณี เครื่องประดับ ท่อเหล็กและแป๊บ ถุงมือ ดอกไม้ประดิษฐ์ กระเบื้องปูพื้นและผนัง รองเท้า ผลิตภัณฑ์พลาสติก อุปกรณ์ตกแต่งบ้าน อาหารกระป๋อง ผลไม้สด ปลาทะเลสด เป็นต้น

ช่วงปี พ.ศ. 2530 ถึงปัจจุบัน สินค้าส่งออกอุตสาหกรรมของไทยมีลักษณะเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับกลางและระดับสูง ได้แก่ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนรถยนต์ ชิ้นส่วนเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ เป็นต้น ปี พ.ศ. 2542 นับว่าสัดส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยส่งออกมีสัดส่วนที่สูงมาก คิดเป็น

ตารางที่ 12.1 แสดงรายการสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยยี่สิบรายการแรกที่มีมูลค่าการส่งออกสูง ของช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึงเก้าเดือนแรกของปี พ.ศ. 2549 จากตารางนี้หากพิจารณาชนิดของสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดสิบอันดับแรก จะเห็นว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นสินค้าที่ประเทศไทยส่งออกจำหน่ายเป็นมูลค่าสูงที่สุดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 อันดับที่สองและที่สาม ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า ตามลำดับ สินค้าอื่น ๆ ที่เหลืออีกเจ็ดอันดับ ได้แก่ ยางพารา เม็ดพลาสติก ัญมณีและเครื่องประดับ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเคมีภัณฑ์ สินค้าเหล่านี้อาจครองลำดับความสำคัญสลับกันไป ตั้งแต่ลำดับที่สี่ถึงลำดับที่สิบในแต่ละปี นอกจากนี้บางปี สินค้าบางชนิดที่มีลำดับความสำคัญอยู่หลังลำดับที่สิบ อาจเลื่อนระดับขึ้นมาถึงลำดับความสำคัญที่เก้าหรือสิบได้ เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

สินค้าที่มีความสำคัญทั้งสิบลำดับนี้ เมื่อคิดมูลค่าการส่งออกรวมกัน จะคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 43 ของมูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมดในปี พ.ศ. 2548 สินค้าเครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบมีมูลค่ามากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.2 ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายนของปี พ.ศ. 2549 จากตารางสถิตินี้สังเกตได้ว่า สินค้าหลายชนิดมีอัตราการขยายตัวสูงมาก ดังเช่น น้ำมันสำเร็จรูปที่ไม่มีการขยายตัวเลยในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2546 แต่กลับมีการขยายตัวมากขึ้นถึงร้อยละ 67.6 ในปี พ.ศ. 2547 และกลับลดลงเหลือร้อยละ 33.7 ในปี พ.ศ. 2548 จากนั้นในช่วงเก้าเดือนแรกของปี พ.ศ. 2549 อัตราการขยายตัวของน้ำมันสำเร็จรูปกลับเพิ่มเป็นร้อยละ 51.7 อย่างไรก็ตามมูลค่าการส่งออกน้ำมันดิบสำเร็จรูปคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.9 ในปี พ.ศ. 2549 เท่านั้น

ในด้านของยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรกรรมที่มีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นลำดับที่สามนั้น กล่าวได้ว่าเป็นสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่มีอัตราการขยายตัวมากอย่างน่าสนใจ ปี พ.ศ. 2545 การส่งออกยางพารามีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.1 จากปีก่อนหน้า และเพิ่มเป็นร้อยละ 55.2 ในปี พ.ศ. 2546 ก่อนที่ลดอัตราการขยายตัวเป็น 18.7 และ 8.2 ในปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 ตามลำดับ ก่อนที่จะขยายตัวมากขึ้นอีกมากขึ้นอีกถึงร้อยละ 48.2 ในปี พ.ศ. 2549 มูลค่าการส่งออกยางพาราคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42 จากมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

5. สินค้านำเข้าของประเทศไทย

โครงสร้างของสินค้านำเข้าของประเทศไทย ประกอบด้วยสินค้าหกกลุ่ม คือ สินค้าเชื้อเพลิง สินค้าทุน สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้ายานพาหนะ และสินค้าอื่น ๆ โครงสร้างของสินค้านำเข้าของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างสินค้าส่งออกของประเทศอยู่บ้าง ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2531 สินค้าส่งออกของประเทศไทย เป็นสินค้าเกษตรกรรมในสัดส่วนที่สูง การนำเข้าสินค้าจึงเป็นสินค้าอุปโภค บริโภคเสียส่วนมาก สัดส่วนการนำเข้าสินค้าอุปโภค บริโภค ในปี พ.ศ. 2502 ถึง พ.ศ. 2504 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.5 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมด การลดลงของสินค้าอุปโภค บริโภค เริ่มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2517 – พ.ศ. 2519 โดยสัดส่วนการนำเข้าสินค้าประเภทนี้เหลือเพียงร้อยละ 13.6 (เล่มเดียวกัน, 150) จากนั้นก็ได้ลดลงเรื่อยมา จนเหลือร้อยละ 6.7 ในปี พ.ศ. 2548 (ตารางที่ 12.2)

ช่วงปี พ.ศ. 2500 – 2504 ประเทศไทยเริ่มก่อตั้งกิจการอุตสาหกรรม โครงสร้างสินค้านำเข้าของประเทศไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการนำเข้าสินค้าอุปโภค บริโภค คิดเป็นสัดส่วนที่สูงของมูลค่าการนำเข้ามาเป็นสินค้าทุนมากขึ้น โดยสัดส่วนของสินค้าทุนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.8 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดมาเป็นร้อยละ 34 ในช่วงปี พ.ศ. 2512 ถึง พ.ศ. 2514 (เล่มเดียวกัน, 151) และหลังจากนั้นสัดส่วนของสินค้าทุนก็ไม่เคยต่ำกว่าร้อยละ 30 ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน (ตารางที่ 12.2)

สำหรับสินค้านำเข้าที่อยู่ในกลุ่มวัตถุดิบ ประเทศไทยนำเข้าเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันกับกลุ่มสินค้าทุน โดยเริ่มแรกมีการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบถึงร้อยละ 18.2 ของมูลค่าสินค้านำเข้าทั้งหมด หลังจากนั้นจึงเพิ่มสัดส่วนเรื่อยมา เป็นร้อยละ 29 – 30 และในช่วงปี พ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2548 สัดส่วนมูลค่าของสินค้าวัตถุดิบก็เพิ่มเป็นร้อยละ 40 ขึ้นไป ดังที่แสดงในตารางที่ 12.2

กลุ่มสินค้านำเข้าอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับประเทศไทย คือ กลุ่มสินค้าเชื้อเพลิง กลุ่มสินค้านี้มีการนำเข้าในสัดส่วนประมาณร้อยละ 7 และเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.7 ในปี พ.ศ. 2548 โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นตลอดมาจากร้อยละ 34.7 ในปี พ.ศ. 2539 มาเป็นร้อยละ 58.5 ในปี พ.ศ. 2548 สำหรับกลุ่มสินค้ายานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่งรวมทั้งสินค้าอื่น ๆ นั้นมีสัดส่วนมูลค่าและมีอัตราการขยายตัวสูงในช่วงปี พ.ศ. 2537 ถึง 2542

การที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน วัตถุดิบ และสินค้าเชื้อเพลิงมีสัดส่วน และอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นตลอดมา สะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงจากที่มีการผลิตสินค้าเกษตรกรรมมาเป็นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการบริการเป็นหลัก

ในด้านรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดของสินค้านำเข้าสำคัญอันดับแรก เรียงลำดับตามสัดส่วนของมูลค่าการนำเข้าจากสูงไปจนถึงต่ำนั้น จะเห็นได้จากตารางที่ 12.3 ได้แก่ สินค้า น้ำมันดิบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานพาหนะ

ตารางที่ 12.1 สินค้าส่งออกสำคัญ 20 รายการแรกของไทยปี 2544 – 2549 (ม.ค. – ก.ย.)

รายการ	มูลค่า: ล้านบาท					อัตราการขยายตัว: ร้อยละ							สัดส่วน: ร้อยละ					
	2544	2545	2546	2547	2548	2548	2549	2545	2546	2547	2548	2549	2545	2546	2547	2548	2548	2549
						ม.ค. – ก.ย.									ม.ค. – ก.ย.			
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	351,797.8	319,127.2	339,939.8	368,875.9	474,419.2	337,350.2	412,133.4	-9.3	6.5	8.5	28.6	22.2	10.9	10.2	9.5	10.7	10.3	11.2
2. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	117,613.9	125,244.3	164,705.8	220,801.5	310,310.1	224,251.8	266,661.6	6.5	31.5	34.1	40.5	18.9	4.3	5.0	5.7	7.0	6.9	7.2
3. แผงวงจรไฟฟ้า	154,879.5	141,912.4	191,540.3	196,444.3	238,454.6	168,903.1	199,707.5	-8.4	35.0	2.6	21.4	18.2	4.9	5.8	5.1	5.4	5.2	5.4
4. ยางพารา	58,708.0	74,603.6	115,796.9	137,465.5	148,679.9	103,973.8	154,038.2	27.1	55.2	18.7	8.2	48.2	2.6	3.5	3.5	3.3	3.2	4.2
5. เม็ดพลาสติก	71,428.7	76,110.9	89,204.8	124,808.6	167,914.5	121,718.1	128,925.2	6.6	17.2	39.9	34.5	5.9	2.6	2.7	3.2	3.8	3.7	3.5
6. น้ำมันสำเร็จรูป	58,832.7	44,815.3	42,404.8	71,074.2	94,995.5	70,454.7	106,851.7	-11.8	-5.4	67.6	33.7	51.7	1.5	1.3	1.8	2.1	2.2	2.9
7. อัญมณีและเครื่องประดับ	81,312.3	93,082.2	104,525.6	106,278.9	129,339.3	91,439.0	103,896.2	14.5	12.3	1.7	21.7	13.6	3.2	3.1	2.7	2.9	2.8	2.8
8. เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	74,910.2	89,751.6	103,764.7	129,542.5	125,534.4	96,083.1	100,050.2	19.8	15.6	24.8	-3.1	4.1	3.1	3.1	3.3	2.8	2.9	2.7
9. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	48,300.6	53,600.4	70,222.3	99,588.2	115,603.5	86,414.8	98,370.1	11.0	31.0	41.8	16.1	13.8	1.8	-2.1	2.6	2.6	2.6	2.7
10. เคมีภัณฑ์	44,875.6	51,150.1	65,897.4	82,847.9	105,760.8	79,347.0	93,940.0	14.0	28.8	25.7	27.7	18.4	1.7	2.0	2.1	2.4	2.4	2.6
11. เสื้อผ้าสำเร็จรูป	129,128.9	116,589.3	114,744.6	124,267.2	126,193.7	93,609.2	93,551.7	-9.7	-1.6	8.3	1.6	-0.1	4.0	3.5	3.2	2.8	2.9	2.5
12. ผลิตภัณฑ์ยาง	48,875.4	54,090.9	64,668.2	78,050.0	94,095.3	68,205.2	87,610.1	11.6	19.6	20.7	20.6	28.5	1.8	1.9	2.0	2.1	2.1	2.4
13. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	89,376.6	86,501.9	88,789.1	90,711.6	100,285.9	71,210.0	80,145.2	-3.2	2.6	2.2	10.6	12.5	3.0	2.7	2.3	2.3	2.2	2.2
14. เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ	38,668.4	41,128.0	44,722.8	77,753.4	92,046.1	69,993.0	75,385.4	6.4	8.7	73.9	18.4	7.7	1.4	1.3	2.0	2.1	2.1	2.0
15. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	38,143.1	39,911.5	51,721.4	67,155.8	84,618.1	62,395.7	73,340.8	4.6	29.6	29.8	26.0	17.5	1.4	1.6	1.7	1.9	1.9	2.0
16. เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	51,151.4	47,676.0	59,779.0	79,947.8	87,334.1	71,071.4	70,697.7	-6.8	25.4	33.7	9.2	-0.5	1.6	1.8	2.1	2.0	2.2	1.9
17. ข้าว	70,095.2	70,004.2	75,733.1	108,293.2	92,918.9	68,695.6	68,996.6	-0.1	8.2	43.0	-14.2	0.4	2.4	2.3	2.8	2.1	2.1	1.9
18. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	38,052.1	40,922.6	51,447.4	56,658.8	70,998.8	52,613.2	53,497.5	7.5	25.7	10.1	25.3	1.7	1.4	1.5	1.5	1.6	1.6	1.5
19. เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ	12,700.2	14,827.8	22,720.0	49,873.2	55,058.1	41,122.7	45,880.4	16.8	53.2	119.5	10.4	11.6	0.5	0.7	1.3	1.2	1.3	1.2
20. น้ำมันดิบ	13,861.7	19,637.8	27,020.9	33,575.6	56,308.2	38,027.3	45,195.8	41.7	37.6	24.3	67.7	18.9	0.7	0.8	0.9	1.3	1.2	1.2
รวม 20 รายการ	1,584,322.3	1,600,688.0	1,889,348.9	2,304,014.1	2,770,869.0	2,016,878.9	2,358,875.3	1.0	18.0	21.9	20.3	17.0	54.7	56.8	59.5	62.4	61.8	64.1
อื่น ๆ	1,300,381.6	1,323,253.4	1,436,281.2	1,570,809.7	1,668,441.6	1,245,025.2	1,320,386.0	1.8	8.5	9.4	6.2	6.1	45.3	43.2	40.5	37.6	38.2	35.9
มูลค่ารวม	2,884,703.9	2,923,941.4	3,325,630.1	3,874,823.8	4,439,310.6	3,261,904.1	3,679,261.3	1.4	13.7	16.5	14.6	12.8	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2549. ข้อมูลการค้าต่างประเทศ. ค้นเมื่อ 20 ต.ค. 2549,

<http://www.op2.moc.go.th/tradeth>

ตารางที่ 12.2 โครงสร้างสินค้าของไทย ปี 2537 – 2549 (ม.ค. – ก.ย.)

ปี	มูลค่า: ล้านบาท							อัตราการขยายตัว: ร้อยละ							สัดส่วน: ร้อยละ						
	รวม	เชื้อเพลิง	ทุน	วัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	อุปโภคบริโภค	ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	อื่น ๆ	รวม	เชื้อเพลิง	ทุน	วัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	อุปโภคบริโภค	ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	อื่น ๆ	รวม	เชื้อเพลิง	ทุน	วัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	อุปโภคบริโภค	ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	อื่น ๆ
2537	1,369,260.4	92,545.0	472,909.4	585,726.3	94,574.6	103,022.7	20,482.4	16.9	6.4	22.1	17.7	18.1	15.3	-30.8	100.00	6.8	34.5	42.8	6.9	7.5	1.5
2538	1,763,591.3	118,970.3	609,474.8	760,452.4	117,923.1	132,102.1	24,668.6	28.8	28.6	28.9	29.8	24.7	28.2	20.4	100.00	6.7	34.6	43.1	6.7	7.5	1.4
2539	1,832,825.2	160,237.8	621,597.2	760,802.5	126,252.6	123,866.6	40,068.6	3.9	34.7	2.0	0.0	7.1	-6.2	62.4	100.00	8.7	33.9	41.5	6.9	6.8	2.2
2540	1,924,263.1	178,090.6	684,905.4	810,774.0	142,481.9	72,140.5	35,870.7	5.0	11.1	10.2	6.6	12.9	-41.8	-10.5	100.00	9.3	35.6	42.1	7.4	3.7	1.9
2541	1,774,066.4	141,859.7	576,600.3	846,171.5	153,795.5	22,844.5	32,795.0	-7.8	-20.3	-15.8	4.4	7.9	-68.3	-8.6	100.00	8.0	32.5	47.7	8.7	1.3	1.8
2542	1,907,390.6	183,132.1	564,355.9	910,638.7	167,226.1	51,449.3	30,588.6	7.5	29.1	-2.1	7.6	8.7	125.2	-6.7	100.00	9.6	29.6	47.7	8.8	2.7	1.6
2543	2,494,133.1	304,042.4	713,301.7	1,192,885.6	186,118.7	82,328.6	15,456.2	30.8	66.0	26.4	31.0	11.3	60.0	-49.5	100.00	12.2	28.6	47.8	7.5	3.3	0.6
2544	2,752,346.1	331,991.9	866,370.5	1,229,929.7	214,220.2	90,787.3	19,046.4	10.4	9.2	21.5	3.1	15.1	10.3	23.2	100.00	12.1	31.5	44.7	7.8	3.3	0.7
2545	2,774,840.2	321,025.6	841,188.4	1,272,364.7	216,718.7	99,923.2	23,619.7	0.8	-3.3	-2.9	3.5	1.2	10.1	24.0	100.00	11.6	30.3	45.9	7.8	3.6	0.9
2546	3,138,776.0	373,778.8	951,223.7	1,406,785.1	240,100.5	131,294.8	35,593.2	13.1	16.4	13.1	10.6	10.8	31.4	50.7	100.00	11.9	30.3	44.8	7.6	4.2	1.1
2547	3,801,171.0	531,708.7	1,074,141.2	1,731,031.0	276,104.6	150,402.2	37,783.3	21.1	42.3	12.9	23.0	15.0	14.6	6.2	100.00	14.0	28.3	45.5	7.3	4.0	1.0
2548	4,754,637.3	842,737.4	1,359,928.1	2,011,979.1	317,695.1	163,764.3	58,533.3	25.1	58.5	26.6	16.2	15.1	8.9	54.9	100.00	17.7	28.6	42.3	6.7	3.4	1.2
2549																					
(ม.ค. – ก.ย.)	3,723,370.6	744,540.1	1,037,885.7	1,526,287.1	261,536.6	112,265.4	40,356.6	4.7	13.1	3.5	-0.1	12.7	-8.1	-3.6	100.00	20.0	27.9	41.0	7.0	3.0	1.1

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2549. ข้อมูลการค้าต่างประเทศ. ค้นเมื่อ 20 ต.ค. 2549,

<http://www.op2.moc.go.th/tradeth>.

ตารางที่ 12.3 สินค้านำเข้า 20 รายการแรกของไทยปี 2544 – 2549 (ม.ค. – ก.ย.)

รายการ	มูลค่า: ล้านบาท							อัตราการขยายตัว: ร้อยละ						สัดส่วน: ร้อยละ					
	2544	2545	2546	2547	2548	2548	2549	2545	2546	2547	2548	2548	2549	2545	2546	2547	2548	2548	2549
	ม.ค. – ก.ย.							ม.ค. – ก.ย.						ม.ค. – ก.ย.					
1. น้ำมันดิบ	256,753.1	248,638.0	298,716.8	426,569.8	684,952.2	515,730.1	595,536.1	-3.2	20.1	42.8	60.6	-24.7	15.5	9.0	9.5	11.2	14.4	14.5	16.0
2. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	271,426.6	278,800.0	332,138.3	385,219.9	450,329.7	338,213.3	339,318.9	2.7	19.1	16.0	16.9	-24.9	0.3	10.0	10.6	10.1	9.5	9.5	9.1
3. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	265,857.2	271,090.0	277,087.6	313,286.1	383,633.9	280,962.3	284,468.4	2.0	2.2	13.1	22.5	-26.8	1.2	9.8	8.8	8.2	8.1	7.9	7.6
4. เคมีภัณฑ์	191,833.0	202,205.4	233,523.2	297,373.7	340,376.3	255,602.0	265,792.0	5.4	15.5	27.3	14.5	-24.9	4.0	7.3	7.4	7.8	7.2	7.2	7.1
5. แผงวงจรไฟฟ้า	240,940.6	235,258.6	245,412.4	293,389.5	321,246.5	238,202.3	259,973.7	-2.4	4.3	19.5	9.5	-25.9	9.1	8.5	7.8	7.7	6.8	6.7	7.0
6. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	168,280.3	158,575.4	176,700.5	191,516.3	268,649.6	195,837.9	217,082.0	-5.8	11.4	8.4	40.3	-27.1	10.8	5.7	5.6	5.0	5.7	5.5	5.8
7. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	121,113.7	148,511.7	177,581.3	265,066.0	348,659.5	276,070.9	209,974.5	22.6	19.6	49.3	31.5	-20.8	-23.9	5.4	5.7	7.0	7.3	7.8	5.6
8. สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	84,348.3	80,918.5	98,088.5	145,891.5	174,560.9	128,032.3	172,777.9	-4.1	21.2	48.7	19.7	-26.7	34.9	2.9	3.1	3.8	3.7	3.6	4.6
9. เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	83,579.5	85,493.3	86,802.7	115,473.0	157,480.4	121,645.7	114,526.9	2.3	1.5	33.0	36.4	-22.8	-5.9	3.1	2.8	3.0	3.3	3.4	3.1
10. ส่วนประกอบและอุปกรณ์	72,163.8	80,932.6	104,058.8	120,667.8	129,319.0	97,117.3	88,633.4	12.2	28.6	16.0	7.2	-24.9	-8.7	2.9	3.3	3.2	2.7	2.7	2.4
11. ผลิตภัณฑ์โลหะ	33,529.8	33,445.6	38,071.5	50,412.9	70,724.4	51,473.4	71,568.9	-0.3	13.8	32.4	40.3	-27.2	39.0	1.2	1.2	1.3	1.5	1.4	1.9
12. เครื่องมือเครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การทดสอบ	43,270.0	44,087.8	56,985.9	69,233.8	90,063.4	65,693.4	70,621.0	1.9	29.3	21.5	30.1	-27.1	7.5	1.6	1.8	1.8	1.9	1.8	1.9
13. ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก	57,220.9	62,861.7	68,428.2	75,361.5	82,310.5	60,766.1	65,297.5	9.9	8.9	10.1	9.2	-26.2	7.5	2.3	2.2	2.0	1.7	1.7	1.8
14. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	62,374.5	65,843.8	77,867.7	81,974.7	90,368.3	65,721.6	63,754.2	5.6	18.3	5.3	10.2	-27.3	-3.0	2.4	2.5	2.2	1.9	1.8	1.7
15. น้ำมันสำเร็จรูป	34,275.8	28,110.6	30,918.3	41,745.4	69,448.9	52,073.1	61,994.3	-18.0	10.0	35.0	66.4	-25.0	19.1	1.0	1.0	1.1	1.5	1.5	1.7
16. เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน	34,186.0	38,348.7	42,548.2	52,877.0	63,279.7	46,777.5	60,188.5	12.2	11.0	24.3	19.7	-26.1	28.7	1.4	1.4	1.4	1.3	1.3	1.6
17. ก๊าซธรรมชาติ	28,911.6	31,750.7	29,411.9	43,491.9	60,104.5	42,730.2	55,316.8	9.8	-7.4	47.9	38.2	-28.9	29.5	1.1	0.9	1.1	1.3	1.2	1.5
18. เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด	45,474.9	41,023.2	49,466.6	56,557.8	67,134.1	49,001.2	52,269.6	-9.8	20.6	14.3	18.7	-27.0	6.7	1.5	1.6	1.5	1.4	1.4	1.4
19. ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์	30,126.2	31,252.7	36,379.3	43,576.2	46,478.7	40,416.3	41,291.3	3.7	16.4	19.8	6.7	-13.0	2.2	1.5	1.2	1.1	1.0	1.1	1.1
20. สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	39,642.0	41,608.5	42,284.0	45,032.1	52,174.9	37,734.3	40,263.4	5.0	1.6	6.5	15.9	-27.7	6.7	1.5	1.3	1.2	1.1	1.1	1.1
รวม 20 รายการ	2,165,307.8	2,208,756.8	2,502,471.7	3,114,716.9	3,951,295.4	2,959,801.2	3,130,649.3	2.0	13.3	24.5	26.9	-25.1	5.8	79.6	79.7	81.9	83.1	83.2	84.1
อื่น ๆ	587,038.3	566,083.4	636,304.3	686,454.1	803,341.9	597,302.2	592,721.2	-3.6	12.4	7.9	17.0	-25.6	-0.8	20.4	20.3	18.1	16.9	16.8	15.9
มูลค่ารวม	2,752,346.1	2,774,840.2	3,138,776.0	3,801,171.0	4,754,637.3	3,557,103.4	3,723,370.5	0.8	3.1	21.1	25.1	-25.2	4.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2549. ข้อมูลการค้าต่างประเทศ. ค้นเมื่อ 20 ต.ค. 2549,

<http://www.op2.moc.go.th/tradeth>.

6. ตลาดส่งออกและแหล่งนำเข้าสินค้าสำคัญของประเทศไทย

ตลาดส่งออกสินค้าของประเทศไทยที่สำคัญมีอยู่ 4 กลุ่มตลาด คือ สหภาพยุโรป อาเซียน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ตลาดส่งออกทั้งสี่แห่งนี้ เมื่อเปรียบเทียบระดับการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศไทยแล้วจะพบว่า ในอดีตตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2542 ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยคือ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และอาเซียนตามลำดับ อย่างไรก็ตามในช่วงปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมาจนถึงปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยส่งออกไปยังตลาดอาเซียนเป็นมูลค่ามากที่สุดเป็นอันดับแรกของประเทศไทย ตามด้วยสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น (ตารางที่ 12.4)

ในด้านของตลาดนำเข้าสินค้า ประเทศที่ประเทศไทยนำเข้าสินค้าเป็นมูลค่าสูงเป็นอันดับแรก คือ ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สิงคโปร์ ใต้หวัน เกาหลีใต้ ซาอุดีอาระเบีย และออสเตรเลีย (ตารางที่ 12.5) ตลาดนำเข้าสินค้าเหล่านี้ หลายประเทศเป็นตลาดเก่าแก่ที่ประเทศไทยติดต่อกับค้าขายด้วยมานานมากกว่าสิบปี เช่น ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ส่วนตลาดใหม่ที่ประเทศไทยนำเข้าสินค้านั้น ได้แก่ จีน มาเลเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และเกาหลีใต้

จากการพิจารณาอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้านำเข้าจากประเทศต่าง ๆ จะเห็นว่าในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2549 นั้น การขยายตัวของมูลค่าสินค้านำเข้าจากแหล่งตลาดใหม่มีการขยายตัวในอัตราที่สูงมากทีเดียว คือ ตั้งแต่ร้อยละ 30 ไปจนถึงร้อยละ 75 แสดงว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะติดต่อกับตลาดในกลุ่มอาเซียน และเอเปค มากขึ้นยิ่งกว่าญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดนำเข้าดั้งเดิมที่ติดต่อกันมาช้านาน

7. ดุลการค้าของประเทศไทย

ในการติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศ เมื่อประเทศหนึ่งประเทศใดทำการซื้อหรือขายสินค้ากับประเทศคู่ค้าก็จะมี การชำระเงิน หรือรับเงินกับประเทศคู่ค้า แล้วแต่จะเป็นการซื้อหรือขายสินค้า จำนวนเงินที่ประเทศจ่ายหรือรับนั้น เมื่อประเทศนำจำนวนเงินทั้งสองส่วนที่กล่าวมาเปรียบเทียบกัน ก็จะสามารถวิเคราะห์ถึงดุลการค้าต่างประเทศของประเทศหนึ่ง ๆ ได้ กรณีที่ประเทศมีรายได้จากการส่งออกสินค้ามากกว่ารายจ่ายจากการนำเข้าสินค้า จะถือว่าประเทศนั้น

ดุลการค้าของประเทศถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการวิเคราะห์ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะหากประเทศมีรายได้ และมีเงินตราต่างประเทศเข้ามามากกว่ารายจ่าย ก็ต้องถือว่าประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นประเทศร่ำรวย อย่างไรก็ตามนักเศรษฐศาสตร์มีดุลพินิจเกี่ยวกับการพิจารณาดุลการค้าแตกต่างไปจากที่คนทั่วไปคิดกัน นักเศรษฐศาสตร์ถือว่าประเทศที่มีดุลการชำระเงินเกินดุลติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนานไม่ใช่เรื่องดี แม้ว่าการได้ดุลการค้าจะทำให้ทุนสำรองของประเทศเพิ่มขึ้นก็ตาม เพราะการได้ดุลการค้าจะทำให้เกิดปัญหาภาวะเงินเฟ้อ ตลอดจนเสถียรภาพของราคาภายในประเทศได้ ในส่วนของประเทศที่ขาดดุลการชำระเงินติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน ทุนสำรองของประเทศย่อมลดลง หรือเกิดการขาดแคลน ซึ่งจะก่ออันตรายให้กับภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ (เล่มเดียวกัน, 1 – 2)

สำหรับดุลการค้าของประเทศไทย เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ประเทศไทยขาดดุลการค้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นช่วงปีที่มีการนำเอาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 มาใช้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม การขาดดุลการค้าของประเทศไทยในช่วงนี้ยังเป็นจำนวนน้อย แต่หลังจากนั้นเป็นต้นมา ประเทศไทยก็ขาดดุลการค้าเป็นมูลค่าที่สูง และขาดดุลการค้ามาอย่างต่อเนื่อง จะมีเพียงบางปีเท่านั้นที่ประเทศไทยมีดุลการค้าเพิ่มขึ้น (เล่มเดียวกัน, 157)

ประเทศคู่ค้าที่ไทยขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานมากกว่าสิบปี ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง ส่วนประเทศไทยมีดุลการค้าเกินนั้น ได้แก่ กลุ่มประเทศนาฟต้า และอาเซียน สหภาพยุโรป และยุโรปตะวันออก เป็นต้น

หากพิจารณาดุลการค้าของประเทศไทย โดยภาพรวมแล้ว ประเทศไทยมีการขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน แม้ว่าจะมีบางปีที่ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้าบ้างก็ตาม เช่นในปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2547 ดังนั้นสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่มีความมั่นคงนัก เนื่องจากประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าทุน วัตถุดิบ และน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นมูลค่าที่สูง และราคาน้ำมันเชื้อเพลิงก็เพิ่มสูงขึ้นมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมของประเทศไทยอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ประเทศไทยยังต้องเข้าแข่งขันกับต่างประเทศในการส่งออกสินค้าไปขาย จึงขาดดุลการค้าได้ง่าย

ตารางที่ 12.4 ตลาดส่งออกสินค้าสำคัญของไทย

รายการ	มูลค่า: ล้านบาท					อัตราการขยายตัว: ร้อยละ				สัดส่วน: ร้อยละ				
	2546	2547	2548	2548 (ม.ค. - ก.ย.)	2549 (ม.ค. - ก.ย.)	2546	2547	2548	2549 (ม.ค. - ก.ย.)	2546	2547	2548	2548 (ม.ค. - ก.ย.)	2549 (ม.ค. - ก.ย.)
1. โลก	3,325,630.1	3,874,823.8	4,439,310.6	2,408,923.0	2,779,392.6	13.74	16.51	14.57	15.30	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. เอเชีย	684,943.2	852,592.4	976,153.4	534,055.4	587,612.2	17.66	24.48	14.49	10.03	20.60	22.00	21.99	22.17	21.14
3. สหภาพยุโรป (15)	488,392.1	554,172.3	570,856.7	323,847.1	358,452.2	11.41	13.47	3.01	10.69	14.69	14.30	12.86	13.44	12.90
4. ญี่ปุ่น	471,956.3	541,762.7	603,177.1	340,821.7	356,355.7	10.52	14.79	11.34	4.56	14.19	13.98	13.59	14.15	12.82
5. สหรัฐอเมริกา	565,094.9	622,724.8	680,330.2	367,929.1	428,492.0	-2.41	10.20	9.25	16.46	16.99	16.07	15.33	15.27	15.42

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2549. ข้อมูลการค้าต่างประเทศ. ค้นเมื่อ 20 ต.ค. 2549,
<http://www.op2.moc.go.th/tradeth>.

ตารางที่ 12.5 แหล่งนำเข้าสินค้าสำคัญของไทย

รายการ	มูลค่า: ล้านบาท					อัตราการขยายตัว: ร้อยละ				สัดส่วน: ร้อยละ				
	2546	2547	2548	2548 (ม.ค. - ก.ย.)	2549 (ม.ค. - ก.ย.)	2546	2547	2548	2549 (ม.ค. - ก.ย.)	2546	2547	2548	2548 (ม.ค. - ก.ย.)	2549 (ม.ค. - ก.ย.)
1. ญี่ปุ่น	755,895.5	901,121.7	1,047,003.5	601,776.0	578,377.4	18.27	19.21	16.19	-3.89	24.08	23.71	22.02	22.03	20.04
2. จีน	251,071.5	329,661.6	448,991.2	253,628.1	292,645.6	18.59	31.30	36.20	15.38	8.00	8.67	9.44	9.29	10.14
3. สหรัฐอเมริกา	296,331.3	291,196.7	349,436.5	199,916.7	195,813.1	11.48	-1.73	20.00	-2.05	9.44	7.66	7.35	-7.32	6.79
4. มาเลเซีย	187,802.3	223,478.9	325,341.0	193,369.3	186,765.6	20.10	19.00	45.58	-3.42	5.98	5.88	6.84	7.08	6.47
5. สหรัฐอาหรับ เอมิเรตส์	84,586.2	149,543.5	229,203.8	131,775.1	146,627.5	38.16	76.79	53.27	11.27	2.69	3.93	4.82	4.82	5.08
6. สิงคโปร์	135,327.4	167,368.2	216,521.7	123,250.2	127,953.1	8.54	23.68	29.37	3.82	4.31	4.40	4.55	4.51	4.43
7. ไต้หวัน	133,718.7	160,129.1	181,149.3	103,311.9	117,181.8	7.19	19.75	13.13	13.43	4.26	4.21	3.81	3.78	4.06
8. เกาหลีใต้	120,642.8	144,305.3	156,196.2	90,976.5	112,819.3	11.23	19.61	8.24	24.01	3.84	3.80	3.29	3.33	3.91
9. ซาอุดีอาระเบีย	71,017.1	93,258.3	163,534.9	91,580.0	85,491.3	35.08	31.32	75.36	-6.65	2.26	2.45	3.44	3.35	2.96
10. ออสเตรเลีย	65,573.8	88,823.2	130,576.0	78,353.5	81,342.3	1.67	35.46	47.01	3.81	2.09	2.34	2.75	2.87	2.82
รวม 10 รายการ	2,101,966.5	2,548,886.6	3,247,954.0	1,867,937.3	1,925,016.9	16.18	21.26	27.43	3.06	66.97	67.06	68.31	68.39	66.70
อื่น ๆ	1,036,809.5	1,252,284.4	1,506,683.3	863,383.9	960,892.3	7.37	20.78	20.31	11.29	33.03	32.94	31.69	31.61	33.30
มูลค่ารวม	3,138,776.0	3,801,171.0	4,754,637.3	2,731,321.2	2,885,909.2	13.12	21.10	25.08	5.66	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2549. ข้อมูลการค้าต่างประเทศ. ค้นเมื่อ 20 ต.ค. 2549,
<http://www.op2.moc.go.th/trade>

8. การแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าต่างประเทศของประเทศไทย

การค้าขายกับต่างประเทศทำให้ประเทศไทยเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งมูลค่าทางการค้ากับต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปัจจุบัน การค้าต่างประเทศจึงมีความสำคัญต่อสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจจากเดิมที่เป็นประเทศที่มีการผลิตด้านเกษตรกรรม มาเป็นประเทศที่มุ่งผลิตสินค้าด้านอุตสาหกรรมและการบริการ ตลอดจนดำเนินธุรกิจการค้ามากขึ้น อย่างไรก็ตาม การทำการค้าของประเทศไทยยังไม่มั่นคงและตกอยู่ในสภาพขาดดุลการค้า ดังได้กล่าวมาแล้ว ถึงกระนั้นประเทศไทยยังคงมีนโยบายที่จะขยายการค้ากับต่างประเทศให้กว้างขวางออกไป เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจที่ก้าวหน้าของประเทศเป็นผลมาจากคุณภาพของการค้าต่างประเทศเป็นสำคัญ และเมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการขาดดุลการค้าของประเทศแล้วก็พบว่า การนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบ ตลอดจนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อผลิตสินค้านั้นทำให้สินค้าส่งออกของประเทศมีราคาสูง ประกอบกับมีสาเหตุร่วมที่สำคัญ คือ อัตราการขยายตัวของสินค้าส่งออกยังต่ำอยู่มาก รวมทั้งสินค้าของประเทศไทย ถูกกีดกันทางการค้าโดยมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีจากประเทศคู่ค้า โดยประเทศเหล่านี้นำเอาเหตุผลด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสุขภาพอนามัยของประชาชนของตนและทั่วโลกขึ้นมาเป็นข้ออ้างของการไม่รับซื้อสินค้า และดังนั้นจึงทำให้ตลาดการค้าต่างประเทศของประเทศไทยแคบลง จนทำให้ขาดดุลการค้าขึ้น

ประเทศไทยตระหนักดีถึงสาเหตุของการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ และยังเห็นว่าลู่ทางของการแก้ปัญหานั้นอยู่ที่จะต้องกำหนดยุทธศาสตร์การขยายพื้นที่ตลาดการค้า และเพิ่มปริมาณสินค้าที่ขายให้มากขึ้นอีก ทั้งนี้ยุทธศาสตร์การต่อสู้ทางการค้าจะต้องวางแผนควบคู่ไปกับการพัฒนาและผลิตสินค้าภายในประเทศด้วย ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นนี้อาจสรุปได้ว่าจะทำให้ประเทศไทยต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) มีการปรับปรุงมาตรฐานของสินค้าและการบริการ
- 2) พัฒนาแหล่งวัตถุดิบภายในประเทศ
- 3) ปรับปรุงกฎระเบียบและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น การปรับอัตราภาษี การแก้ไขกฎระเบียบทางการค้า และการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

4) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างนานาประเทศ เพื่อช่วยเหลือร่วมมือกัน ดำเนินการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าแบบเสรีในระหว่างประเทศสมาชิก และในขณะเดียวกันก็มีการกีดกันการค้าของประเทศนอกกลุ่ม

เป็นที่น่าสังเกตว่า กิจกรรมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งระบุไว้ในข้อสุดท้ายนั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบันและกำลังเป็นที่กล่าวขวัญถึงในประเทศไทยขณะนี้ คือ เขตการค้าเสรี ซึ่งจะขอนำเสนอสาระสำคัญโดยย่อเพื่อสร้างพื้นฐานความเข้าใจในสภาวะการค้าต่างประเทศของไทยในหัวข้อต่อไป

9. เขตการค้าเสรี (FTA) และผลกระทบต่อภูมิทัศน์การค้าต่างประเทศของประเทศไทย

ความหมายของเขตการค้าเสรี คือ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายที่จะลดภาษีสูงสุดหรือเป็นอัตราร้อยละ 0 สำหรับประเทศที่ทำความตกลงกันเป็นสมาชิกของกลุ่ม และจะใช้อัตราภาษีที่สูงกว่าสำหรับประเทศที่อยู่นอกกลุ่ม เขตการค้าเสรีของประเทศไทยเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยข้อตกลง FTA ที่ประเทศไทยจัดทำขึ้นเป็นฉบับแรก คือ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (Asean Free Trade Area: AFTA)

การทำความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี โดยทั่วไปนั้นกำหนดให้เป็นการตกลงแบบทวิภาคี หรือแบบภูมิภาค คือ เป็นความตกลงระหว่างสองประเทศขึ้นไป เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ และให้เกิดการค้าเสรีระหว่างกัน โดยปัจจุบันนี้ได้มีการขยายขอบเขตความตกลงโดยให้ครอบคลุมการค้าด้านบริการ เช่น บริการท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล การสื่อสารและการขนส่ง รวมทั้งความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการอำนวยความสะดวกทางการค้า เป็นต้น

การที่ประเทศทั้งหลายหันมาดำเนินการจัดทำ FTA กันมากขึ้นนั้น เป็นเพราะ FTA ถือเป็นเครื่องมือทางการค้าที่สำคัญที่จะทำให้ประเทศคู่ค้าได้รับประโยชน์สูงสุดในการขยายโอกาสทางการค้า เพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านราคาให้แก่สินค้าของตน เนื่องจากสินค้าที่ส่งไปขายยังประเทศที่เป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจ จะถูกเก็บภาษีขาเข้าในอัตราที่ต่ำกว่าหรือไม่ถูกเก็บภาษีเลย เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าที่ผลิตนอกกลุ่ม FTA ทั้งนี้การดำเนินการค้าในกลุ่มประเทศที่มีความตกลง FTA ร่วมกัน จะทำให้มาตรการกีดกันทางการค้า ทั้งที่เป็นแบบการตั้ง

จากการเล็งเห็นข้อดีของ FTA ประเทศไทยได้ดำเนินการทำความตกลง FTA กับ ประเทศแปดประเทศและหนึ่งกลุ่มเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้ (ดูแบบที่ 1)

ไทยกับจีน ได้ลงนามในกรอบความตกลงการยกเลิกภาษีในสินค้าพิกัด 07 – 08 (ผัก และผลไม้) ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 และร่วมกับประเทศ ASEAN และจีนที่จะลดภาษีสินค้าใน พิกัด 01 – 08 (สัตว์มีชีวิต ประมง ัญพืช และผักผลไม้) ให้เหลืออัตราร้อยละ 0 ในปี พ.ศ. 2547 – 2549 สินค้าที่เหลือรวมทั้งการบริการ การลงทุน และกฎระเบียบต่าง ๆ จะเจรจาให้เป็น FTA อย่างสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. 2553

ไทยกับนิวซีแลนด์ เริ่มเจรจากำหนดกรอบและขอบเขตการเจรจาตั้งแต่ เดือน มิถุนายน 2547 แต่ยังไม่แล้วเสร็จ

ไทยกับบาร์เรน เริ่มลงนามความตกลงเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 ครอบคลุมการค้า สินค้า บริการ และการลงทุนรวม 626 รายการ และจะเจรจาให้เหลืออัตรภาษี 0% ภายในปี พ.ศ. 2553

ไทยกับเปรู เริ่มการเจรจาเมื่อเดือนตุลาคม 2546 และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2558

ไทยกับสหรัฐอเมริกา เริ่มการเจรจาเมื่อเดือนตุลาคม 2546 คาดว่าจะมีการเจรจาให้ เสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2549 หรือเลื่อนออกไป

ไทยกับอินเดียมีการลงนามในกรอบความตกลง ไทย – อินเดีย เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 ครอบคลุมการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และลดอุปสรรคการค้า โดยทั้งสอง ฝ่ายตกลงที่จะลดภาษีล่วงหน้าใน 82 รายการสินค้าก่อน และคาดว่าจะสามารถดำเนินการจน เสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2553

ไทยกับออสเตรเลีย ได้ลงนามทำความตกลง FTA แล้วเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 ณ ประเทศออสเตรเลีย และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นมา

ไทยกับกลุ่มเศรษฐกิจ BIMSTEC ประกอบด้วยประเทศบังกลาเทศ อินเดีย เมียนมาร์ ศรีลังกา ไทย เนปาล และภูฏาน ไทยกับกลุ่มเศรษฐกิจนี้ได้ลงนามครอบคลุมความตกลงเขต การค้าเสรีเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2547 ณ จังหวัดภูเก็ต โดยความตกลงดังกล่าวครอบคลุม การค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายที่จะลด ภาษีเหลือ 0% ภายในปี พ.ศ. 2557 (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

ในด้านผลกระทบของ FTA ต่อประเทศไทย ปรากฏว่า มีการวิพากษ์วิจารณ์กับในเรื่องนี้ อย่างกว้างขวาง ทั้งจากบุคลากรของหน่วยงาน ทั้งของรัฐและของเอกชน นักวิชาการและผู้รู้ ด้านการค้าระหว่างประเทศจำนวนมาก ตามทัศนะของผู้วิจารณ์ การทำความตกลง FTA ของ ประเทศไทย ประกอบด้วยทั้งข้อดีและข้อเสีย ในด้านของข้อดี ซึ่งเป็นมุมมองของรัฐบาลที่มอง ผ่านสายตาของผู้บริโภคนั้น ข้อตกลง FTA จะทำให้ราคาสินค้านำเข้าถูกลง เป็นการเพิ่มกำลังซื้อของผู้บริโภค อีกทั้งยังทำให้สินค้าชนิดเดียวกันหรือทดแทนกันได้ ซึ่งผลิตในประเทศไทยมี ราคาลดลงด้วย เพราะจะต้องแข่งขันกับสินค้านำเข้าชนิดเดียวกัน ผู้บริโภคยังมีโอกาสได้บริโภค สินค้าใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยนำเข้า เนื่องจากถูกกีดกันจากกำแพงภาษีในอดีต ในด้านของผู้ส่งออก หรือผู้ผลิตสินค้าก็จะได้รับผลดีเช่นกัน คือ สามารถนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้านำเข้า เช่น เครื่องยนต์ เครื่องจักร ในราคาที่ถูกลง ผลิตและส่งออกสินค้าในราคาที่ถูกลงและส่งออกได้มากขึ้น รวมทั้ง สามารถเพิ่มประเภทสินค้าสำหรับส่งออกได้หลายชนิด จากที่ไม่เคยส่งออกเลย

สำหรับข้อเสียของการจัดพื้นที่ FTA นั้น ได้มีมุมมองจากนักวิชาการ และผู้ผลิตสินค้า เห็นว่า FTA จะสร้างปัญหาให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก โดยจะส่งผลกระทบต่อ ถึงกิจการด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการค้าภายในประเทศ ซึ่งในที่สุดจะก่อปัญหาด้าน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศติดตามมา

ข้อเสียของ FTA ที่นักวิชาการวิตก คือ การเปิดการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศที่ มีการส่งออกสินค้าประเภทเดียวกันดังเช่นประเทศจีน จะทำให้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศถูกตี ตลาด และอุตสาหกรรมที่ปกติประเทศไทยต้องปกป้อง หรือเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น ซึ่งเรียกว่า อุตสาหกรรมแบบทารก (infant industries) จะได้รับผลกระทบจากการตีตลาดของ สินค้านำเข้าประเภทเดียวกัน แต่มีราคาถูกกว่ามาก สินค้าประเภทดังกล่าว ได้แก่ กลุ่มสินค้า อุตสาหกรรมบางอย่าง เช่น สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า รองเท้า เครื่องกระป๋อง กระจก เหล็ก ยานยนต์ และของเล่นเด็ก เป็นต้น

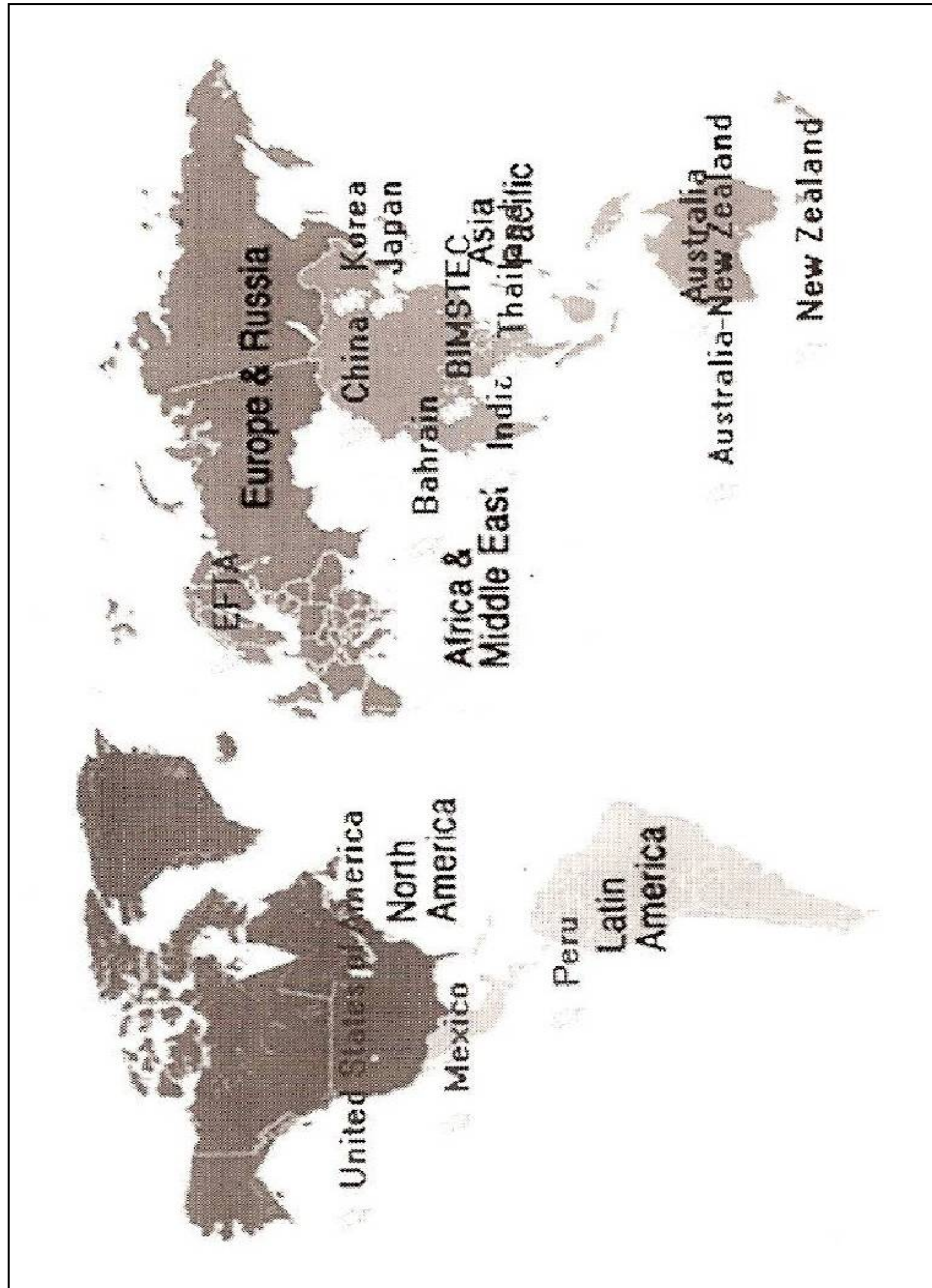
นอกจากสินค้าอุตสาหกรรมแล้ว สินค้าด้านเกษตรกรรมบางอย่างจำได้รับผลกระทบ เช่นกัน สินค้ากลุ่มดังกล่าว ได้แก่ หัวหอม กระเทียม มันฝรั่ง กาแฟ ชา พริกไทย ข้าวโพด ข้าว น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันมะพร้าว อ้อย มะเขือเทศ น้ำผลไม้ น้ำแร่ อาหารสัตว์ และ ยาสูบ เป็นต้น

นอกจากผลกระทบของ FTA ทางด้านการแข่งขันของสินค้าอุตสาหกรรมและ เกษตรกรรมแล้ว ผลกระทบต่อ FTA ยังส่งไปถึงความสามารถในการเจรจาต่อรองกับประเทศ มหาอำนาจที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นฐานความรู้ทางกฎหมายมั่นคงกว่า ดังเช่น

การที่นักวิชาการและผู้ผลิตสินค้าส่วนมากไม่ประสงค์จะผูกมัดการค้าต่างประเทศของไทยไว้กับ FTA ก็เพราะเห็นว่า ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะเข้าแข่งขันในเวทีการค้าโลกกับประเทศอื่น ๆ เกี่ยวกับความพร้อมในการแข่งขันที่ยกมาเป็นข้ออ้างกันมาก ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีของแรงงานไทยยังไม่มากพอ จำนวนแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมที่สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2545 ที่มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษามีถึงร้อยละ 65 ของแรงงานทั้งประเทศ ในขณะที่แรงงานที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาามีเพียงร้อยละ 35 (วิทยากร เชียงกูล, 2548, 51)

ในด้านการผลิตสินค้าเกษตรกรรม เกษตรกรไทยซึ่งเป็นแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ และมีอยู่ร้อยละ 42.5 มีฐานะทางเศรษฐกิจอ่อนแออยู่แล้ว เนื่องจากประสิทธิภาพการผลิตต่ำ และได้รับผลตอบแทนต่ำ จากการไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลจากรัฐมาตั้งแต่ต้น (เล่มเดียวกัน, 49) จึงไม่สามารถเข้าสู่ระบบการแข่งขันทางการค้าที่จะติดตามมากับ FTA ได้ และเมื่อนำจุดด้อยเหล่านี้มาเปรียบเทียบกับประเทศจีน ซึ่งขณะนี้ประเทศคู่ค้าที่สำคัญกับไทยไปแล้วก็จะเห็นว่า ประเทศจีนมีวัตถุดิบมากกว่า แรงงานมากกว่า และมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า อีกทั้งเทคโนโลยีการผลิตก็อยู่ในระดับใช้ได้ ไม่ต่ำมากนัก หากส่งสินค้าเข้าไปขายแข่งในประเทศโลกที่สาม สินค้าจีนก็จะมีราคาถูกกว่าสินค้าไทย เมื่อนำสินค้าเหล่านี้เข้ามาขายในประเทศไทย ก็อาจทำให้ผู้ผลิตบางกลุ่มต้องตกอยู่ในสภาพล้มละลายทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรม ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นกับสินค้าหัวหอม กระเทียม และผลไม้ไทยหลายชนิด ยิ่งไปกว่านั้นในกรณีที่ทั้งไทยและจีนส่งสินค้าประเภทเดียวกันไปขายแข่งกันยังประเทศโลกที่สาม สินค้าไทยก็อาจถูกตีตลาดได้

ในแง่ของผลเสีย ประเทศไทยจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการทำความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีให้มากขึ้น รวมทั้งต้องพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ในการผลิต พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีการผลิตและกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนกระจายรายได้ในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้ไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงมากขึ้น เพื่อจะได้ส่งผลกระทบในทางดีต่อการยกระดับความมั่นคงทางเศรษฐกิจภาคการค้าต่างประเทศให้สูงขึ้น

ภาพที่ 12.1 ชื่อและที่ตั้งของประเทศที่ประเทศไทยเจรจาทำความตกลง FTA
 ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2548. เกี่ยวกับ FTA. ถึงเมื่อ 11 ก.ย. 2549, จาก
<http://www.thaifta.com>

10. สรุป

ประเทศไทยเปิดประเทศเพื่อทำการค้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2398 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โดยการค้านำเข้าโดยการค้าฝิ่นประเทศอุตสาหกรรมใหญ่ คือ ประเทศอังกฤษ และหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ได้ทำการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น จนกระทั่งเมื่อล่วงเข้าปี พ.ศ. 2530 ประเทศคู่ค้าของประเทศก็มีจำนวนมากขึ้น และเป็นประเทศอุตสาหกรรม เป็นต้นว่า สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ คือ สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน และเกาหลี ปัจจุบันนี้ประเทศไทยหันมาทำการค้ากับกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นส่วนมาก โดยเป็นผลจากความตกลงเขตการค้าเสรีประเทศที่ทำการค้ากับไทย คิดเป็นมูลค่าสินค้าสูงในขณะนี้ คือ ประเทศจีน ซึ่งดำรงสถานะเป็นผู้ส่งออกอันดับสี่ของโลก

สินค้าของประเทศไทยที่ส่งออกและนำเข้ามีการเปลี่ยนแปลงประเภทของสินค้ามาตามเวลา และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีการผลิต ในสมัยแรกของการเปิดประเทศ สินค้าส่งออกของไทยเป็นสินค้าเกษตรกรรมทั้งหมด ได้แก่ ข้าว ติบุก ยางพารา และไม้สัก ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อประเทศไทยนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาใช้เมื่อปี พ.ศ. 2504 ตามแบบประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกแล้ว สินค้าส่งออกของประเทศไทยก็เปลี่ยนมาเป็นสินค้าเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรม โดยที่สินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มสัดส่วนมากขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2542 สัดส่วนมูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกคิดเป็นร้อยละ 83 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และมูลค่าสินค้าส่งออกขึ้นปฐมคิดเป็นร้อยละ 12 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

สินค้านำเข้าของประเทศไทย เดิมมีสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นสินค้าหลัก แต่เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา สินค้านำเข้าของประเทศไทยก็เป็นสินค้าทุน และวัตถุดิบ ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องยนต์ น้ำมันเชื้อเพลิง และเหล็ก การนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบ ซึ่งมีราคาสูง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีการปรับราคาขึ้นมาโดยตลอด ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ว่าจะมีภาวะการค้าเกินดุลอยู่บ้างบางปี แต่ภาวะการณ์การค้าต่างประเทศของประเทศไทยก็ยังไม่มั่นคง เนื่องจากการแข่งขันทางการค้าของโลกเพิ่มมากขึ้น และมีการกีดกันการค้า โดยเฉพาะมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย ประเทศไทยจึงหันมาดำเนินการจัดตั้งเขตการค้าเสรี เพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินการค้าของประเทศไทยให้มากขึ้น ถึงกระนั้น พื้นฐาน

แนวข้อสอบ

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ลัทธิพาณิชย์นิยมเกี่ยวข้องกับข้อใด
 - (1) มาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่กำแพงภาษี
 - (2) มีการกำหนดเขตการค้าเสรี
 - (3) มาตรการกีดกันด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
 - (4) การค้าแบบผูกขาดกับประเทศคู่ค้า
2. ประเทศไทยเริ่มส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นครั้งแรกในช่วงระยะเวลาใด
 - (1) พ.ศ. 2398 – พ.ศ. 2499
 - (2) พ.ศ. 2500 – พ.ศ. 2519
 - (3) พ.ศ. 2520 – พ.ศ. 2529
 - (4) พ.ศ. 2530 – ปัจจุบัน
3. ใน พ.ศ. 2549 สินค้าส่งออกของไทยที่มีมูลค่าสูงที่สุดคือสินค้าประเภทใด
 - (1) เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์
 - (2) รถยนต์ และอุปกรณ์
 - (3) เสื้อผ้าสำเร็จรูป
 - (4) แผงวงจรไฟฟ้า
4. เมื่อประเทศไทยเปลี่ยนมาผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ได้มีการลดการนำเข้าสินค้ากลุ่มใด
 - (1) สินค้าทุน
 - (2) สินค้าอุปโภคบริโภค
 - (3) สินค้าวัตถุดิบ
 - (4) สินค้ายานพาหนะ
5. ข้อความใดถูกต้อง
 - (1) ปัจจุบันไทยค้าขายกับสหรัฐอเมริกามากที่สุด
 - (2) ปัจจุบันสินค้าส่งออกอันดับแรกของไทยไม่มีสินค้าเกษตรกรรม
 - (3) การขาดดุลการค้าทำให้ไทยต้องขยายตลาดการค้า
 - (4) FTA ทำให้ทุนขาดดุลการค้าน้อยลง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงต่างประเทศ, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2548. **เกี่ยวกับ FTA**. ถึงเมื่อ 11 กันยายน 2549, จาก <http://www.thaifta.com/ThaiFTA/aboutFTA/tabid/66/Default.aspx>
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2545. **ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย คำบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยโตเกียว และมหาวิทยาลัยโทโฮกุอีกกุกุอิน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิจิตา เบญจมสุทิน และนนุช พันธกิจไพบูลย์. 2548. **เศรษฐกิจระหว่างประเทศ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2549. **ข้อมูลการค้าต่างประเทศ**. ถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.ops2.moc.go.th/traade/cgi/ExCountry2.asp>
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. 2549. **“ธุรกิจไทยยุค FTA”**. ใน เปี่ยมศักดิ์ คุณากรประทีป (บรรณาธิการ), **ฝ่าอนาคตประเทศไทย 2552** (หน้า 67 – 77). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานมีเดีย เน็ตเวิร์ค.
- วิทยากร เชียงกุล. 2548. **เศรษฐกิจไทย ปัญหาและทางแก้**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สายธาร.
- Cooper, Richard N. 1978. **“Trade” In Encyclopedia Americana** (Vol. 26, pp. 910 – 916). New York: Americana Corporation.
- Sally, Razeen. 2005. **Thailand’s New FTAs and Its Trade Policies, Post – Asian Crisis: An Assessment**. Retrieved September 10, 2006, from <http://www.FTAdigest.com/researchOther.html>